

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande över gränsöverskridande samråd, Esbo, om Finlands utpekade av områden för vindkraft i Finlands exklusiva ekonomiska zon

Er beteckning: NV-25-030226

Yttrande

Nedan följer Länsstyrelsen Västernorrlands synpunkter.

Fåglar och fladdermöss, fiskar och marina däggdjur

Länsstyrelsen noterar att det i underlaget framgår att det saknas kunskap om de utpekade områdenas betydelse för fåglar, fladdermöss, fiskar och sälar. Projekt som planeras i området behöver utreda områdets betydelse för dessa. Eftersom det råder brist på information om i vilken utsträckning olika arter riskerar att påverkas så går det inte att göra en tillförlitlig konsekvensbedömning.

Det saknas även kunskap om vandringsfiskarnas vandringsleder till havs. Det vill säga, vi kan inte säga hur dessa vindkraftparker kommer att påverka havets fisk och deras vandring. Miljökonsekvenserna för vandringsfisk kan vara gränsöverskridande, vilket gör dem till en viktig fråga internationellt sett.

Utkastet lyfter fram att det finns potentiella miljökonsekvenser för vandringsfisk som följd av förändringar i deras vandringsleder eller födosöksvanor. Utkastet bör i större utsträckning beskriva vad som behövs för bedömningen av miljökonsekvenserna. En större nytta skulle kunna uppnås om förslaget för att bemöta de betydande kunskapsbristerna om vandringsfisk var mer detaljerat. Till exempel bör följande övervägas:

- vilka miljöfaktorer som ska bedömas (till exempel sträckning av vandringsleder, hinder för migration, förändringar i

vattendynamik, kumulativa effekter av buller och grumling under anläggning),

- vilka typer av data som krävs (historiska och aktuella förekomster, rörelse- och födoförsörjningsmönster, hydromorfologiska mått, klimatfaktorer),
- vilka metoder som ska användas för att studera och bedöma påverkan (till exempel riskbedömningar, scenariostudier, övervakningsprogram),
- kriterier för att gradera miljökonsekvensernas allvarlighet och sannolikhet, samt
- vilka indikatorer som ska följas över tid, vilka tidsramar som gäller, och hur resultaten ska rapporteras för att möjliggöra anpassning av åtgärder.

När det gäller östersjövikaren framgår det i avsnitt 6.2 i utkastet att havsbaserad vindkraft inte ska placeras i Bottenviken, särskilt inte i dess norra havsområden, eftersom dessa är artens viktigaste utbredningsområden. I utkastet har det redan identifierats att det här området är viktigt för artens framtida överlevnad och därmed inte är lämpligt för vindkraftsetableringar vilket behöver beaktas vid utpekande av områdena.

Fiske

Effekter på fiskeaktiviteter bör beskrivas mer detaljerat och förslag på kompensationsåtgärder bör inkluderas. Till exempel, hur kan man skapa mer information om kumulativa effekter och hur kan man kvantifiera effekter på yrkesfisket? Länsstyrelsen anser även att resultat av dialog med yrkesfiske bör utvecklas och att inställningen till planerna från yrkesfisket lyfts fram.

Havsbotten

På sidan 71 i utkastet beskrivs botten i området Bottenhavet västra i huvudsak som mjuk och bestående av blandsediment, med vissa områden som har hård botten. Vid jämförelse av hård och mjuk botten framgår det dock att botten i området är mer hård än mjuk.

Kolsänka

Länsstyrelsen saknar en redogörelse för områdenas betydelse som kolsänka och hur funktionen kan komma att påverkas av framtida verksamheter.

Kumulativa effekter och havsplanering

Utkastet beskriver olika områdeskombinationer och de alternativ som valts ut för bedömning i finska planer. Två av fyra föreslagna områden ligger i nära anslutning till svenska vindkraftparker i beslutsskede. Området Bottenhavet västra ligger nära området planerat för Bothnia Offshore Sigma (tillståndsansökan inlämnad). Området Bottenhavet norra ligger i närheten av Polargrund Offshore (tillståndsansökan inlämnad) och Bothnia Offshore Omega (under samråd). Området Bottenviken södra ligger nära till Bothnia Offshore Kappa (under samråd). Utkastet bör tydligt understryka att bolag som har för avsikt att etablera vindkraftparker i de föreslagna områdena bör beskriva kumulativa effekter av flera närliggande vindkraftparker.

Länsstyrelsen noterar att analysen utgår från tjänsten Vindkollen där projekt med pågående tillståndprocesser eller samråd inför tillståndprocesser har identifierats. Länsstyrelsen vill lyfta att förslag till nya havsplaner för Sverige lämnades till regeringen i januari 2025 och att omfattande områden har pekats ut som lämpliga för havsbaserad vindkraft. De nationella havsplanerna är vägledande i vilka områden som bedöms som lämpliga för etablering av havsbaserad vindkraft och bör användas som ett underlag i framtida diskussioner om kumulativa effekter.

Förslag på samverkan mellan Finland och Sverige

I underlaget lyfts vikten av att Sverige och Finland samarbetar med att ta fram underlag, eftersom båda ländernas vindkraftsplaner bidrar till risken för kumulativa effekter. Länsstyrelsen lämnar följande exempel som förslag på samverkan mellan Finland och Sverige:

- gemensam kunskapsutbyteplattform som gemensamma databaser och informationsflöde för övervakningsdata, forskning och riskbedömningar,

- gemensamma standarder och protokoll för datainsamling, analys och bedömning av miljökonsekvenser för vandringsfisk, samt
- utveckla och jämföra möjliga åtgärder för att avhjälpa identifierade effekter.

Kommande undersökningar

I utkastet framgår det att det inte finns information om områdesspecifika naturvärden i de föreslagna områdena och att specifika undersökningar kommer utföras vid förstudien och planeringsfasen för specifika projekt. Länsstyrelsen vill lyfta att det är speciellt viktigt att undersökningar och provtagningar blir utförda innan eventuella etableringar av vindkraftparker. Bland annat bör innehållet i bottenarna i de olika områdena undersökas. Det gäller både vid ytan av sedimenten och djupare ner, till det djup som riskerar att komma att påverkas av anläggningsfasen. Under byggandet bearbetas botten, vilket förstör livsmiljön vid konstruktionerna, men även riskerar att frisläppa miljöskadliga ämnen från botten. Bolagen som är ansvariga för anläggning av vindkraftparkerna bör även utföra egna undersökningar för att svara på frågan om fisklekplatser förekommer i projektområden. Länsstyrelsen anser även att man bör utföra uppföljningar av miljökonsekvenser genom detaljerade miljöundersökningar med avseende på bottenfauna, plankton samt fisk på både det berörda området och på minst ett referensområde innan anläggningen, under driftsfasen och efter avvecklingsfasen. Detta eftersom negativa konsekvenser kan vara omöjliga att upptäcka utan vetenskapligt dataunderlag som innebär kontrolldata från referensområden.

Området Bottenviken södra är det område som ligger närmast världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård. Om Bottenviken södra utpekas som område för havsbaserad vindkraft behöver planerade verksamheter i området undersöka och redogöra för om verksamheten kommer påverka världsarvets värden.

Bakgrundsinformation

Länsstyrelsen Västernorrland har av Naturvårdsverket bjudits in till samråd om Finlands förslag till havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen och tillhörande miljörapport. Samrådet är enligt

artikel 10 i protokollet om strategiska miljöbedömningar till Esbokonventionen. Naturvårdsverket önskar synpunkter på miljörapporten och eventuell gränsöverskridande påverkan på Sveriges miljö och/eller hälsa.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Erik Casselbrant med miljöhandläggare Elin Sjödin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljöhandläggare Annica Karlsson, Lotta Nygård, Piotr Rowinski, miljöjurist Michael Westin, planhandläggare Anna Döhlen Wedin och världsarvssamordnare Patrik Bylund medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.